

Hatice ŞEHNAZ¹

ZAL, Ünal (2015). *Harem-i Hümâyûn*,
Gün Förlag, Stockholm-Sweden.

KİTAP TANITIMI

ÖZET

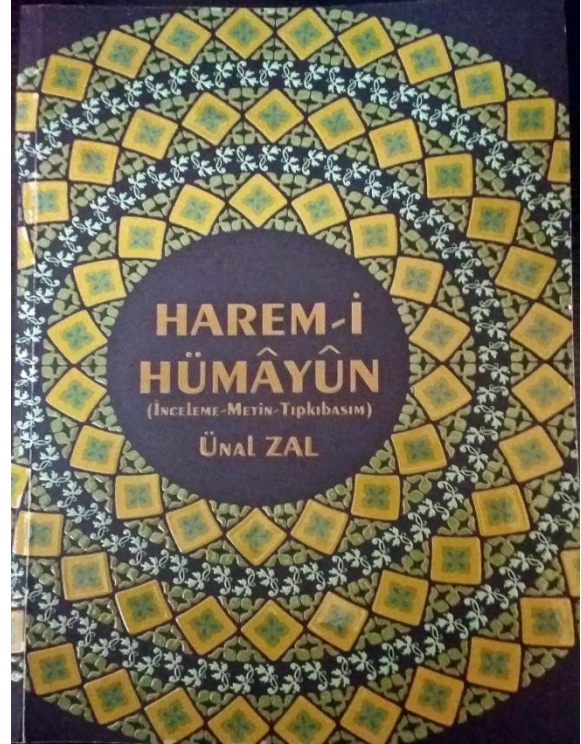
Harem-i Hümâyûn Osmanlı tarihi açısından oldukça önemli bir eserdir. Bize Yavuz Sultan Selim Han dönemi hakkında siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan bilgiler vermektedir. Söz konusu eser on iki hikayeden oluşmakta ve sonun da bir hatime bölümü yer almaktadır. Dr. Ünal Zal tarafından İsveç'te yayınlanan eser İsveç'in Uppsala Üniversitesinin Carolina Rediviva kütüphanesinde bulunan II. Abdülhamit koleksiyonundaki elyazmalarından biridir. Bu çalışmada söz konusu eseri tanıtmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Harem-i Hümâyûn, koleksiyon, el yazması.

ABSTRACT

Harem-i Hümâyûn is an important works in history of Ottoman. It provides information Yavuz Sultan Selim about the period of political, social, economic and culturel to us. Said work consists of twelve stories and at the end of work located a hatime to section. Work published in Sweden by Dr. Üzal Zal Carolina Rediviva located in the library of the Uppsala University. This work is one of manuscripts II. Abdülhamits collection. It is intended to promote that work in this study.

Key words: Harem-i Hümâyûn, collection, manuscript.

Osmanlı tarihi üzerine yapılan çalışmalar her geçen gün artmaktadır. Bu önemli çalışmalardan biri de Dr. Ünal Zal tarafından İsveç'te yayınlanan *Harem-i Hümâyûn* adlı eserdir. Söz konusu eser, İsveç'in Uppsala Üniversitesinin Carolina Rediviva kütüphanesinde bulunan II. Abdülhamit koleksiyonundaki elyazmalarından biridir.

Bu eser Osmanlı Sultanı II. Abdülhamit tarafından İsveç Kralı II. Oscar'a hediye olarak, Ahmet Mithat Efendi tarafından 1889'da on iki elyazması ile Stockholm ve Christiana'da düzenlenen 8. Oryantalistik Kongresine hediye olarak götürülmüştür. Daha sonra ise söz konusu eser II. Oscar tarafından 1891 yılında Carolina Rediviva Kütüphanesine hediye edilmiştir.

Bu eserde Yavuz Sultan Selim Han döneminde yaşanan sırlı olaylar kaleme

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi

alınmış olup, anlatılan bu olaylar doğrudan padişahın ağzından anlatılmayıp, Yavuz Sultan Selim'in vezirlerinden olan Hasan Can tarafından, oğlu Sadettin Efendi'ye anlatılmış, üzerinden zaman geçtikten sonra, Sadettin Efendi tarafından kaleme alınmıştır. Eser de geçen olaylardan dönemin sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik açıdan devletin hangi durumda olduğunu öğrenmek mümkündür.

Yazarın çalışması takdim, önsöz ve giriş haricinde üç bölümden oluşur. *Sunuş* kısmı, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Filiz KILIÇ tarafından kaleme alınmıştır. Kılıç yazısında, II. Abdülhamit koleksiyonu hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra eserin içeriği üzerinde durmuş ve bu yazmanın Dr. Ünal Zal'ın İsveç'teki Türk kültürüne ait eserler üzerine yaptığı çalışmaların bir devamı olduğunu belirtmiştir.

Önsöz kısmında ise yazar, Türk kültür ve medeniyet merkezlerinde üretilen eserlerin dünyanın birçok kütüphanesinde bulunduğu üzerinde durur. Bu yerlerden birinin de Uppsala Üniversitesinin Carolina Rediviva Kütüphanesi olduğunu belirttikten sonra buradaki elyazmaları hakkında kısa bir bilgi verir.

Kütüphanedeki elyazmaları arasında II. Abdülhamit tarafından İsveç Kralı II. Oscar'a hediye olarak gönderilen bir koleksiyonun bulunduğunu belirten Dr. Zal, bu eserlerin oraya nasıl ve niçin gönderildiği sorusunun da cevabını bu bölümde vermeye çalışır.

Yine bu bölümde eserin kim tarafından kaleme alındığı, içeriği, üslubu, kelime dünyasına ait bilgileri de bulabiliriz. Son olarak da kitabın bölümleri ve bu bölümler hakkında bilgiler verilmiştir.

Eserin *giriş* bölümünde ise Yavuz Sultan Selim Han hakkında kısa bir bilgi verilmiş olup, onun manevi dünyasına yönelik bir kısım kerametlere yer verildiğinden bahsedilip, ardından kitabın fiziki özellikleri üzerinde durulmuştur.

Toplamda 128 sayfa olan eserin *birinci bölümünde* yazar, tarihi süreç içerisinde

Türk-İsveç ilişkileri üzerinde durmuş ve II. Abdülhamit tarafından İsveç Kralı II. Oscar'a gönderilen koleksiyon hakkında çeşitli bilgiler vermiştir.

Eserin konusu, eserde geçen hikâyelerin ayrıntılı biçimde özeti, eserin fiziki özellikleri, dil ve üslup özellikleri, kelime dünyası ve yararlanılan kaynaklar yine bu bölüm içerisinde yer almaktadır.

Çalışmanın *ikinci bölümünde* ise yazar, metnin transkripsiyonunu yapmış ve gerekli olan yerlerde dipnotlarla açıklamalarda bulunmuştur.

Bu eseri benzerlerinden ayıran ve değerli kılan en güzel yanı ise çalışmanın *üçüncü bölümünde* elyazması eserin tıpkıbasımına yer verilmiş olmasıdır. Merak edenler ve konuyla ilgilenenler açısından metnin orijinalinin sunulması oldukça faydalıdır. Bu yönü ile de eser, sadece Türk dili ile ilgilenenler için değil, ayrıca tezhip çalışanlar ve metni orijinalinden okumak isteyenler için oldukça yararlıdır.

Kitabın en sonunda ise bir kısım fotoğraflar yer alır. Bu fotoğraflardan bir bölümü, II. Abdülhamit Han tarafından gönderilen diğer elyazması eserlere; diğer bir kısmı ise söz konusu Türkçe elyazması eserleri ziyaret eden üst düzey devlet adamları ve araştırmacılara aittir, bu da esere ayrı bir çekicilik katmaktadır. Fotoğraflardan sonra da okuyucular için iki sayfalık notlar bölümü vardır.

Eser kuşe kâğıt, lacivert zemin üzerinde sarı ve yeşil renkte kabartmalarla süslenmiş olup, 128 sayfadan meydana gelmektedir.

Edebiyat ve tarihimiz açısından çok değerli olan bu çalışmadan dolayı Dr. Ünal Zal'a teşekkürlerimi sunuyorum ve böyle kıymetli çalışmaların Türkoloji adına önemli olduğunu düşündüğüm için, devamının gelmesini temenni ediyorum.

Kaynakça:

Zal, Ü. (2015). *Harem-i Hümayûn* (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım). Gün Förlag, Sweden. Stockholm